

***Kansallinen terveysprojektin tulokset
ja niiden hyödyntäminen
alueellisissa hankkeissa***

**Sähköisten
potilasasiakirjajärjestelmien
valtakunnallinen määrittely ja
toimeenpano**

Valtioneuvoston periaatepäätös 11.4. 2002

"Valtakunnallinen sähköinen sairauskertomus otetaan käyttöön" ja "uudistamishankkeet on saatettu loppuun vuoden 2007 loppuun mennessä"

Kansallisen terveyshankkeen osahanke 4.1.3.

Valtakunnallisen sähköisen sairauskertomuksen käyttöönotto

Työryhmä 1.2.2003-31.12.2004

Laati strategian rakenteellisesti ja toiminnallisesti yhteensopivien tietojärjestelmien käyttöönoton edistämistä kunnissa ja kuntayhtymissä yhteistyössä Suomen Kuntaliiton, sairaanhoitopiirien, kuntien ja kuntayhtymien kanssa ja ohjaa useita strategiaa edistäviä osahankkeita (Budj,0,8 milj euroa/v)

Saumattomat palveluketjut kokeilu

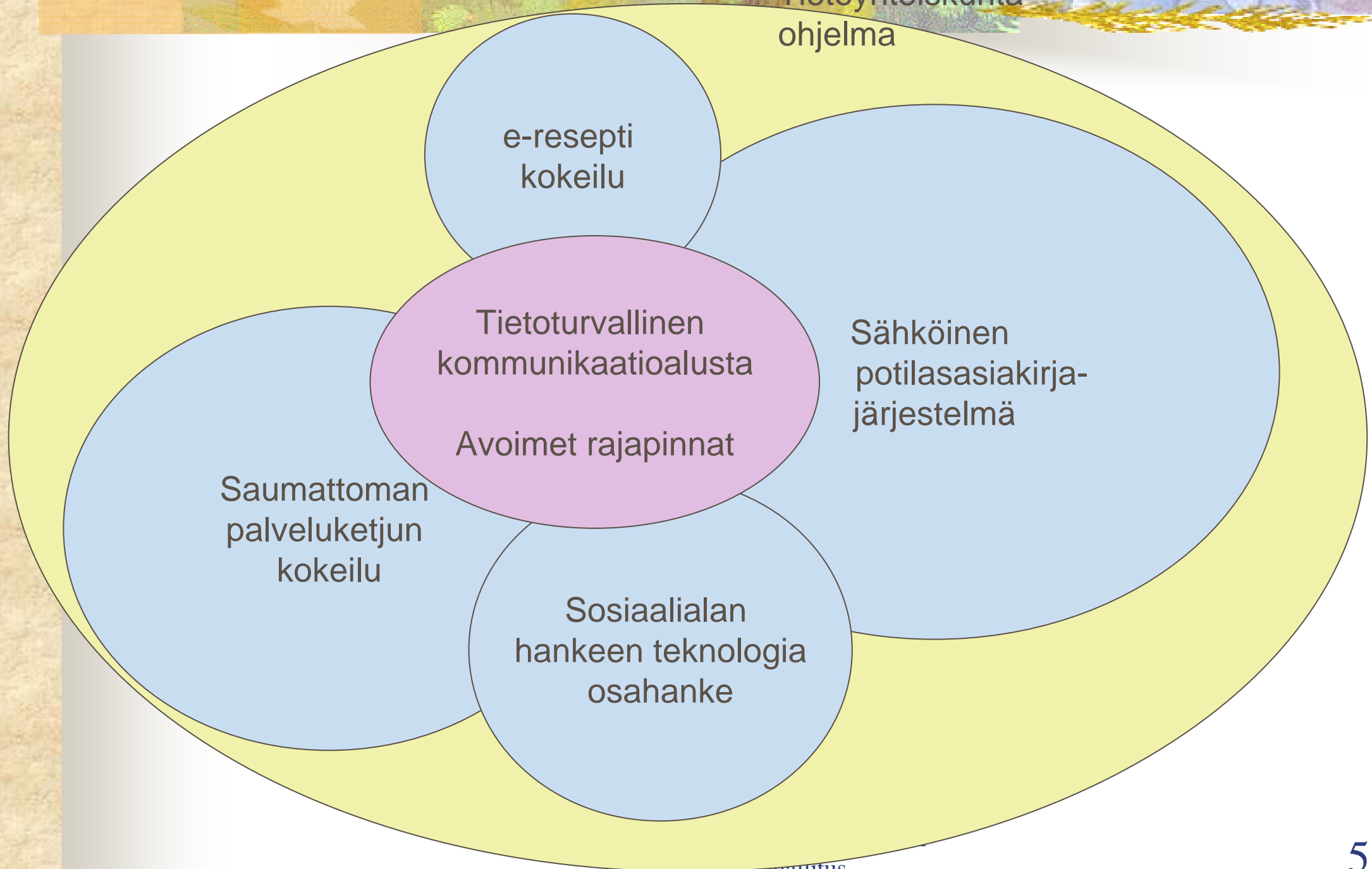
Potilastiedon alueellisen käytön järjestämistä kehitetään jatkamalla ja laajennetaan saumattoman palveluketjun kokeilua (Makropilottia).

- Kokeilulaki on saanut 1.1. 2004 voimaan tulleen jatkon 2004-2005
- Kaikki kunnat ja kuntayhtymät voivat hakea kokeilualueiksi 31.5. 2004 mennessä ja päätös alueista tehdään kesäkuussa.
- STM saumattomat palveluketjut työryhmä ohjaa kokeilua, kokeilualueiden yhteistyö ja kokeilun arviointi organisoidaan
- Tavoite on pysyvä lainsäädäntö 2005 jälkeen

Kuntien ja kuntayhtymien oma mahdollisuus osallistua kehittämistyöhön

- Hakeutuminen saumattomien palveluketjujen kokeilualueeksi
- Kansallisen terveysthankkeen vuoden 2004 kehittämisrahoista on myönnetty kunnille ja kuntayhtymille valionavustusta alueellisten tietojärjestelmien ja potilastietojärjestelmien kehittämiseen ja rahoitusta myönnetään 31.12. haettuna edelleen vuosille 2005-2007

Muodostuu kokonaisuus

- **Tavoitteena on että Suomeen syntyy laaditun strategian periaatteita noudattava alueellista ja alueiden välistä tiedonvaihtoa tukeva terveydenhuollon (ja sosiaalitoimen) tietojärjestelmäkokonaisuus, joka on osa tavanomaista toimintaa**
- **Kokeilualueisiin mukaan tulevilta kunnilta ja kuntayhtymiltä sekä valtionavustusta saavilta kehittämishankkeilta edellytetään sitoutumista strategian edistämiseen ja kokemusten koordinoituun jakamiseen**
- **Ideana on, että eri alueet kehittävät ja kokeilevat strategian erilaisia osakokonaisuuksia yhteiseksi hyväksi ja ”valmiit” asiat levitetään kaikkien käyttöön**

STRATEGIA

1. Kaikki järjestelmät käyttävät kansallisesti määriteltyjä rakenteisia tietoja
2. Rakenteiset tiedot perustuvat kansallisesti hyväksytyihin termeihin, luokituksiin ja koodistoihin, jotka päivittyvät järjestelmiin koodistopalvelimelta
3. OID-koodistoa käytetään organisaatioiden, henkilöiden ja dokumenttien yksilöinnissä (*ISO-OID* (object identifier) on kansainvälisen standardointijärjestön ISO:n kehittämä maailmanlaajuinen, yksikäsitteinen yksilöintinumero.)
4. Järjestelmät noudattavat kansallisia tietoturvallista tiedon käyttöä ja luovutusta koskevia suosituksia
5. Järjestelmät hyödyntävät valtakunnallisia varmennepalveluja

-
6. Tietojärjestelmissä on viitetietojärjestelmän edellyttämät CDA-adapterit sekä CDA-rakenteisten viestien lähettämisen- ja vastaanottovalmiudet (lähetteet, palautteet, konsultaatiopyynnot, sähköinen resepti ja sähköinen suostumus, todistukset)
 7. Lääkitystiedon, diagnoosilistan ja jatkohoitosuunnitelman CDA-määritykset ovat käytössä
 8. Sähköinen arkistointi on järjestetty kansallisen suosituksen mukaisesti
 9. Järjestelmien yhteiskäyttöä tuetaan työpöytäintegraatioiden avulla

(CDA (clinical document architecture) on potilastiedon siirrossa ja säilytyksessä käytettävä, XML-rakenteeseen pohjautuva HL7:n kehittämä standardi)

Kunnissa ja kuntayhtymissä vuonna 2004 käynnistyvä kehittäminen

- Valtionavustusta jaettiin 29.4. 2004 yhteensä 20 milj euroa, josta kolmannes tietoteknologiahankkeille.
- Mm. kaikki miljoonapiirit toteuttavat alueellisesti laajoja hankkeita yhteistyössä usean sairaanhoitopiirin/kunnan kanssa. Sisältönä erityisesti aluetietojärjestelmät/saumattomat palveluketjut
- Sairaanhoitopiirit tuetuttavat keskinäisessä yhteistyössä tai yhdessä alueensa kuntien kanssa kehittämishankkeita (lähete-palaute, laboratorio ja kuvantamistiedot)
- Terveystuon yhteistoiminta-alueiden rakentamista tukevat hankkeet, jotka liittyvä organisaatiouudistuksiin joissa tietojärjestelmät joudutaan liittämään yhteen
- Innovaatioiden kehittäminen/kokeilu

ERVA

- **Kuopion yliopistollisen sairaalan erityisvastuualueen aluetietojärjestelmähanke** (Sonetti-alueen aluetietojärjestelmä-palvelut, saumattomien palveluketjujen edellyttämistä standardeista sopiminen ja soveltaminen, verkkojen yhdistäminen, tietoruvallinen viestiliikenne, valmisteluun sähköinen arkisto ja PKI)
- **HUS-erityisvastuualue** (Uudenmaan aluehanke UUMA; saumattomat palveluketjut kokeilulain soveltaminen, HUSkey-hanke; tietoturvallisen kommunikaatioalustan toteuttaminen, HUS-erityisvastuualueen yhteistyöhanke KymSHP ja E-K Shp kanssa; sairaanhoitopiirien välinen verkottuminen)
- **Tampereen yliopistollisen sairaalan erityisvastuualue** (Tays erva tietohallintoyhteistyö; ottaa käyttöön saumattomuutta tukevia tietohallintoratkaisuja, jotka perustuvat kansallisiin suosituksiin ja standardeihin)
- **Turun yliopistollisen sairaalan erityisvastuualue** (TYKS erityisvastuualueen tietohallinta; rakennetaan alueellinen tietojärjestelmä)
- **Oulun yliopistollisen sairaalan erityisvastuualue** (Katkeamaton tiedonkulku saumattomissa hoitoketjuissa eli Kaisa-hanke, hoidon/toimenpiteiden vaikuttavuuden seuranta automaattisten potilastietojärjestelmien avulla,

SHP:t ja kunnat, alueellisten tietojärjestelmien hankkeita

- **KSSHP** (alueellisen potilastietojärjestelmän kehittämien esh-ptk välille)
- **EPSHP** (Tietotekniikan hyväksikäytön kehittäminen EPSHP alueen terveydenhuollossa shp-sähköisellä sairauskertomuksella, aluetietokannalla, alueellisella tietohallintoyhteistyöllä ja EPSHP, VSHP, KPSHP yhteistyöllä)
- **LSHP** (Saumattomat hyvinvointipalvelut Lapin shp:ssä, alueellinen tietojärjestelmäratkaisu sosiaali- ja terveystoimeen)
- **Satakunnan SHP** (asiakkaan kertomustietojen sähköinen dokumentointi ja saumattomat palveluketjut Satakuntaan ml kuntien terveystoimen ja sosiaalitoimen ja erityishuoltoalue osana kokeilulakialuetta)
- **EKSHP** (KAAPO-projekti; yksi yhteinen koko alueen potilastietojärjestelmä)
- **ESSHP** (alueellisen potilastietojärjestelmän toteutus esh-tk)
- **HUS** (sähköisen potilaskertomuksen ja lähete-palautejärjestelmän käyttöönotto; HUS-ptk yhteistyö)
- **PHSHP** (alueen sähköisten potilastietojärjestelmien yhteistyö shp ja kuntien yhteishankkeena)

Terveydenhuollon yhteistoiminta-alueiden rakentamista tukevat hankkeet, kuvantamisyhteistyö

- Malmin alueen terveyden- ja sairaanhoitoalueen rakentaminen (Pietarsaaren sairaala + kunnat)
- Kainuun aluetietohanke toteuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon aluetietojärjestelmän Kainuuseen osana Kainuun hallintokokeilua
- YTY:n ja Ylä-Savon terveystalosten tietohallinnon rationalisointi osana Iisalmen sairaalan muuttumista Ylä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymäksi
- Turun seudun terveystalosten alueellinen yhteistyöpäivystys; sitä tukevat perusterveydenhuollon atk-järjestelmät ja puhelinneuvonta
- LSHP; palvelutuote terveydenhuollon kuvantamisen hallintaan (mm sähköiset kuvakonsultaatiot ja sähköinen arkistointia)
- PPSHP alueen laboratorio- ja kuvantamispalveluiden kehittäminen integroimalla sähköisesti ja toiminnallisesti shp-ptk alueellinen laboratorio- ja kuvantamistoiminta

Erityisen tekniikan kehittämien/kokeilu

- **PK-SHP**, Public Key infrastuktuuri (PKI): testaaminen
- **KSHP+ESSHP+EPSHP+VSHP**: eHealth-hanke asiakkaan toimintamahdollisuuksien voimastaminen Ehealth-ratkaisuilla kuten ajanvaraus, portaalit, itsenäinen suoriutuminen ja kotiympäristön palvelut
- **Lahden kaupunki**; gsm-ajanvaraus
- **Oulun kaupunki**, omahoitokonseptin suunnittelu Oulun seudulle (neuvonta, ohjaus, diabetes-seuranta)

Yhteenveto käynnistyvistä kunta-sektorin hankkeista

- **Alueellisten tietojärjestelmien rakentaminen ja yhteensovittaminen on käynnistymässä suuressa osassa maata.** Koordinaatio tärkeää: jokaisen alueellisen kokonaisuuden tulee noudattaa yhteisiä pelisääntöjä, jotta aluejärjestelmien välille saadaan yhteensopivuus
- **Hankkeet ovat paperilla hyvin sitoutuneet kansallisen strategian pelisääntöihin, mutta käytännön** kehittämisessä periaatteita on osattava myös soveltaa. Kaikkien hankkeiden on aktiivisesti tehtävä yhteistyötä ja seurattava kehitystä, jotta kokemuksesta opitaan valtakunnallisesti ja säästytään virheinvestoinneilta

Mistä tietoa?

1. **Strategia**: Sähköisten potilasasiakirjajärjestelmien valtakunnallinen määrittely ja toimeenpano STM työryhmämuistioita 2003:38 (www.stm.fi)
2. Suositus kuvailutietojen käytöstä sosiaali- ja terveydenhuollon sähköisissä asiakirjoissa 1/2004.
www.oskenet.fi - > Julkaisut -> Osaavien keskusten verkoston julkaisuja.
3. Suositukset sähköisen suostumuksen periaatteiksi 3/2004
www.terveyshanke.fi (-aineistoja) ja www.oskenet.fi
4. Ohjeet PKI-infrastruktuurin toteuttamiselle 2/2004.
www.terveyshanke.fi (-aineistoja) ja www.oskenet.fi

5. Sähköinen potilaskertomus/yhdenmukaiset rakenteiset ydintiedot

www.terveyshanke.fi (-aineistoja) ja www.shiftec.uku.fi.

6. Sähköinen potilaskertomus/avoimet rajapinnat. STM:n ja HL7 Finland ry:n yhteishankkeena toteutetut avoimet rahapintamäärittelyt (Open CDA) sähköisiin potilaskertomusjärjestelmiin ovat valmistuneet. Määrittelydokumentti liitteineen on julkaistu HL7:n palvelimella www.hl7.fi.

7. Stakes/ koodistopalvelin on toiminnassa ja sieltä saa koodistoja Stakesin kotisivujen kautta

JATKO?

- STM yhteistyössä Suomen Kuntaliiton, Stakesin ja alueiden kanssa tulee koordinoimaan/antamaan asiantuntijatukea hankkeiden toteuttamisessa
- Hankkeita seurataan/ saumattomat palveluketjut arvioidaan pysyvän lainsäädännön valmistelua varten
- Tarvitaan hankintaosaamisen ja -yhteistyön kehittämistä
- Tarvitaan myös koulutusyhteistyötä
- Tarvitaan laajaa avointa ja tiedottavaa eri toimijatahojen yhteistyötä ja verkostoitumista

Tarvitaan keskustelua,
kokemustenvaihtoa ja myös rakentavaa
kritiikkiä, jotta hankelaiva pysyy
kurssissa kohti asetettuja tavoitteita ja
välttää karikot